



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI 12

TSHIVEND[^]A LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA
VHUVHILI (SAL)

BAMMBIRI L[^]A U THOMA (P1)

L[^]ARA 2012

LIMPOPO

MARAGA: 120

TSHIFHINGA: awara 2½

Bammbiri il[^]i l[^]i na masiat[^]ari a 15.

NDAELA NA ZWINE NA TEA U PFESESA

1. Bammbiri heli li na KHETHEKANYO NNA:

KHETHEKANYO YA A: Tholokanyondivho (30)
KHETHEKANYO YA B: Manweledzo/Samari (10)
KHETHEKANYO YA C: Luambo (60)
KHETHEKANYO YA D: Litheretsha/Maniwalwa (20)
2. Vhalani ndaela DZOTHE nga vhuronwane.
3. Fhindulani mbudziso DZOTHE.
4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari liswa.
5. Hune khethekanyo inwe na inwe ya fhelela hone ni talele.
6. Nomborani phindulo inwe na inwe zwi tshi anana na kunomborele kwa mbudziso.
7. Ni tshi fhedza u fhindula mbudziso, ni pfuke mutala ni kone u ya kha i tevhelaho.
8. Nwalani zwi no vhalea, nahone nga vhudele.
9. Ni dzhie nzele mupeleto, khethekanyo ya maipfi, kushumisele kwa madanzi, zwigwa zwa u vhala, tswayo, khathihi na kuvhumbelwe kwa mafhungo.
10. Khethekanyani zwifhinga zwanu nga ndila i tevhelaho:

KHETHEKANYO YA A: Minetse ya 40
KHETHEKANYO YA B: Minetse ya 30
KHETHEKANYO YA C: Minetse ya 50
KHETHEKANYO YA D: Minetse ya 30

KHETHEKANYO YA A: THOLOKANYONDIVHO

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzi a tevhelaho:

MBUDZISO 1

TSHIBVELEDZWA TSHA A

U FHULUFHEDZEA ZWI A THUSA

Fhulufhedzani ndi muthannga a sa shumi. O fhedza tshikolo mahola. U na digirii ya B. Com. Finance ye a i wana Yunivesithi ya Venda.

U sa shuma hawe zwo mu dina vhukuma. O vha a tshi vutshela u toda zwikoropo na u apulaya mishumo yo fhambanaho. Mme awe Vho-Sarah vho mu khuthadza uri a songo fhela mbilu, linwe duvha zwi do luga.

Khonani dzawe dzothe dzo wana mishumo ha tou sala ene fhedzi. Izwo zwo vha zwi sa mu ladzi. O onda ha tou sala marambo. Lutamo lwa zwiliwa na lwone lwa fhela. Nga nthani ha nyimele iyi, a humbula u thoma zwa u tswa, fhedzi a dovha a dikaidza ngauri zwi a dzhenisa khomboni. Hu si kale, khonani dzawe dza renga dzigoloi. Zwa tou nanisa vhutungu vhune a vha naho ha u sa wana mushumo.

Linwe duvha a ita mashudu a wana mushumo wa u kulumaga banngani ya United henefho tsini na hayani. Zwo mu dinaho ndi u vhona khonani dzawe dzo da u tusa kana u vheya tshelede. A divhudza uri zwi do luga linwe duvha. Vhanwe vho vha vha tshi mu kolela uri u khou shuma mushumo wa fhasi ngeno o funzea.

Linwe duvha a tshi khou swiela dzharata ya nda ha bannga, a mbo di doba fulobo i re na basa na tshelede. Bannga yo vha yo no vala, vathu vho no tuwa. Fhulufhedzani o mbo di tuwa na phasela ye a doba hayani. U swika a vala ndu a vhalala tshelede iyo. Tshelede yo vha i R400 000. O mbo vhidza mme awe. Vho-Sarah u vhona tshelede iyo vha tavha mukosi nga dakalo. Fhulufhedzani a vha vhudza uri o tou doba tshelede iyo. Mme awe vha mu vhudza uri Mudzimu ha fhi nga tshanda, nahone o pfa thabelo yawe ya u tambula nga u sa wana mushumo. Vho-Sarah vho no humbula u fhata na u renga goloi nga tshelede iyo.

Zwo mangadzaho Vho-Sarah ndi zwe Fhulufhedzani a amba zwone. O ri u do humisela zwothe zwe a doba kha mune wazwo. Mashudu ho vha hu na diresi na nomboro dza lutingo kha fulobo ye a doba. O vhudza mme awe uri **tshe wa doba a si tshau**. Mune wa tshelede u khou pfa vhutungu nga tshelede nngafhangafha ye a xedza. O vha talutshedza uri u do tou shuma yawe.

Nangoho Fhulufhedzani o mbo di founela kha nomboro dzi re kha fulobo iyo. Mufhinduli wa founu ndi munna a no pfi Leslie we a khwathisa uri o xedza tshelede ine ya lingana R400 000, ye a vha a tshi khou ya u holela vhashumi. Fhulufhedzani o mu vhudzisa mbudziso dzi fushaho u todou vhona arali e mune wa tshelede.

O mu vhudzisa minwaha yawe, nomboro dza basa, diresi na muvhala wa fulobo yo xelaho. Leslie o fhindula mbudziso dzothe. Fhulufhedzani a zwi wana uri ndi ene mune wa tshelede na basa.

Fhulufhedzani a humbela Leslie uri vha tangane tshitshini tsha mapholisa tsha John Vorster. Vho langana u tangana nga masiari nga iri ya u thoma. Nangoho zwa itea nga yeneyo ndila. Fhulufhedzani o swika u thoma, a humbela thuso ya mapholisa musi a tshi do nekeda tshelede iyo kha Leslie.

Leslie o tangedza tshelede iyo. O vha o dala dakalo. Leslie o talutshedza uri u a thoma u vhona muthu a fhulufhedzeaho sa hoyu. O vhala tshelede yothe a wana yo fhelela. Ndivhuwo ye Leslie a fha uyu muthannga yo vha tshelede i linganaho R50 000 na u mu fha mushumo kha khamphani yawe. Mushumo we a mu fha ndi wa u vha minidzhere wa Finance. Ntha ha izwo o fhiwa goloi na ndu. Fhulufhedzani o vha o takala vhukuma. Vho ralo vha khadana vha onesana.

U swika hayani Fhulufhedzani a talutshedza mme awe zwe a tshimbilisa zwone. Vho-Sarah mbilu yavho ya dala dakalo. Vha livhuwa na u khoda niwana wavho kha u fhulufhedzea na u kondelela hawe.

Fhulufhedzani o mbo di thoma mushumo. O shuma lu mangadzaho. O takulelwa ntha hu sa athu u fhela tshifhinga tshilapfu. Namusi ndi munwe wa vhoramabindu vhahulwane fhanu Afrika Tshipembe. U na mufumakadzi na vhana vhavhili.

Ndivhuwo dzothe o dzi livhisa kha Leslie. Nangoho u fhulufhedzea zwi a thusa.

- 1.1 Ndi nnyi we a vha a sa shumi mafhungoni aya? (1)
- 1.2 O dzhena ngafhi tshikolo? (1)
- 1.3 Ndi ifhio digirii ye a phasa? (1)
- 1.4 Ndi mini zwe zwa vha zwi tshi khou mu dina? (1)
- 1.5 Fhulufhedzani na mme awe vha fhambana hani? (2)
- 1.6 Nga nthani ha nyimele ya u sa shuma, Fhulufhedzani o humbula u itani? (1)
- 1.7 Ndi ngani a songo tsha ita zwe a vha o humbula? (2)

- 1.8 Fhulufhedzani o fhedza o wana ngafhi mushumo? (1)
- 1.9 Bulani tshe Fhulufhedzani a doba mushumoni. (1)
- 1.10 Vho-Sarah vho humbula u ita mini nga tshelede iyo? (2)
- 1.11 Talutshedzani lifurase lo sendamiswa. (2)
- 1.12 Ndi ngani Fhulufhedzani a tshi khou todou humisela zwe a doba kha mune wazwo? (2)
- 1.13 Fhindulani nga *Ee* kana *Hai*.
- 1.13.1 Fhulufhedzani o vha a sa fhulufhedzei. (1)
- 1.13.2 Leslie o xedza R400 000 na basa. (1)
- 1.14 Bulani mbudzi NTHIHI ye Leslie a vhudziswa nga Fhulufhedzani. (1)
- 1.15 Ndi ngani Fhulufhedzani o humbela u tangana na Leslie mapholisani John Vorster? (2)
- 1.16 Leslie o livhuwa hani Fhulufhedzani? Nwalani ZWIVHILI. (2)
- 1.17 Inwi ni vhona Fhulufhedzani e muthannga-de? (2)
- 1.18 Zwe Fhulufhedzani a ita zwa u humisela tshelede kha Leslie zwo tea naa? Tikedzani phindulo yanu. (2)
- 1.19 Pfunzo ye na guda afha ndi ifhio? (2)

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 30

KHETHEKANYO YA B: MANWELEDZO/SAMARI

MBUDZISO 2

Vhalani mafhungo (TSHIBVELEDZWA TSHA B) uri ni do kona u a nweledza nga mbuno dza SUMBE, ni tshi sumbedza **zwine ra tea u ita uri ri vhulunge maḁi**.

NDAELA

1. Nwalani mbuno dza SUMBE dzi kha mafhungo a pfalaho, tshivhalo tsha maipfi aṇu tshi songo paḁa 60.
2. Nomborani mafhungo aṇu u bva kha 1 u swika kha 7.
3. Nwalani mbuno NTHIHĪ fhedzi kha fhungo liṇwe na liṇwe.
4. Shumisani maipfi ANU.
5. Sumbedzani tshivhalo tsha maipfi e na shumisa e zwitangeni mafheleloni a manweledzo/samari yaṇu.

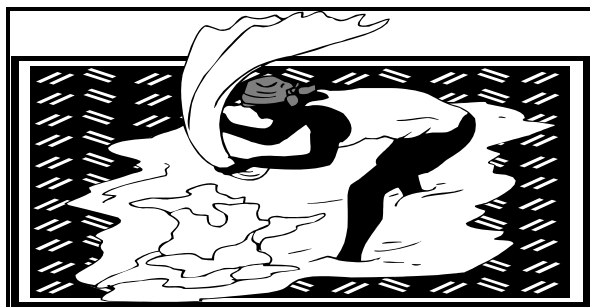
TSHIBVELEDZWA TSHA B

KHA RI TḐOGOMELE MAḁI

Maḁi ndi tshithu tshihulwane liḁhasini loṱhe. A sa vha hone roṱhe ri a fa. Vhaḁivhi vha ri maḁi a khou fhungudzea Afrika Tshipembe. Ri fanela u tḐogomela kushumisele kwa maḁi. Ri songo a tambisa.

U shaea ha maḁi zwi vhanga thaidzo nnzhi. Zwi ita uri zwithu zwi ḁure. Maḁi a ri thusa kha zwithu zwinzhi. Tsumbo, u bika, u kuvha, u sheledza zwiliṇwa, u fhaṱa, u ṱamba na zwiṇwe zwinzhi.

Ndi zwinzhi zwine zwa nga itwa u vhulunga maḁi. Vhathu vha tea u ṱamba luthihi nga ḁuvha vha tshi khou shumisa ndishi kana shawara. Shawarani vha songo fhedza tshifhinga tshilapfu. Ri tea u sheledza zwiliṇwa zwashu nga madekwana nahone ri shumise mabakete, hu si phaiphi. Musi ri tshi ṱamba maṇo, ri songo litsha maḁi a tshi shuluwa kha bommbi. Kha ri shumise ngilasi kana khaphu. Vha re na dzigoloi vha dzi ṱanzwe musi dzo no tswukesa vha tshi shumisa mabakete. Ri fanela u guda u shumisa maḁi lu fhiraho luthihi. Arali vha kuvha kana u ṱamba, maḁi a sala a songo tswuka, vha fanela u a fha muṇwe mushumo. Ri songo tshikafhadza mupo ngauri zwi tshikafhadza maḁi. Ri songo kuvhela mulamboni, zwi tshikafhadza maḁi.



U dalesa ha vhathu dzidoroboni vha tshi toda mishumo, zwi vhangha tshikafhadzo na u shumiseswa ha maḁi. U anda ha mamaḁa na mimaini na zwone zwi tshikafhadza mupo na maḁi. Ri songo latela mashika maḁini. Hezwi zwi vhulaya zwithu zwi tshilaho maḁini. Ikonomi na mutakalo wa vhathu zwi a kwamea ngauri khovhe a dzi tsha do wanala.

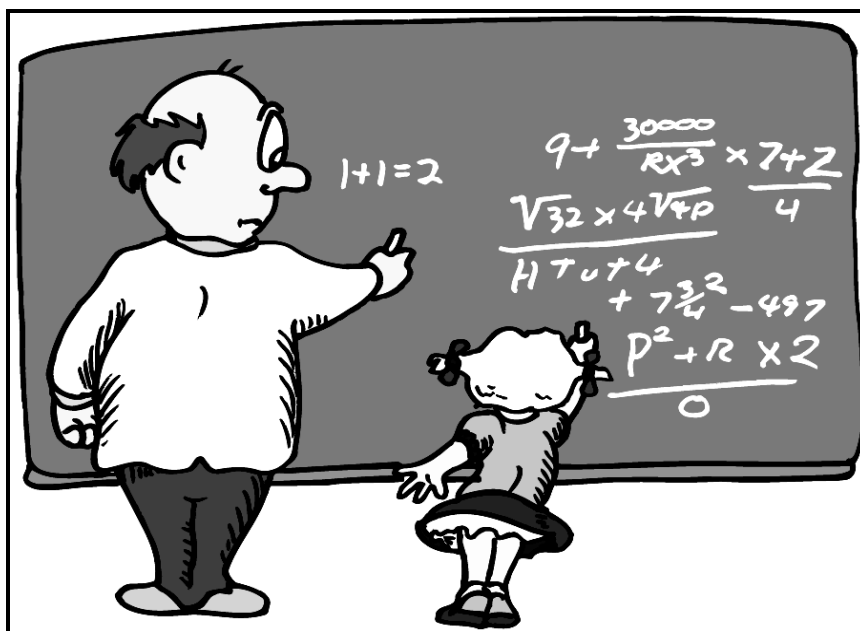
Vhorabulasi vha a kwamea. Maḁi o tshikafhadzwaho a vhulaha zwimela na zwifuwo. U shaea ha zwimela zwi amba u shaea ha zwiliwa, mishonga na fanitshara. Zwimela zwi tsireledza shango na u ri fha muya wo kunaho. Zwothe hezwi zwi konadzea nga u thogomela maḁi.

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 10

KHETHEKANYO YA C: LUAMBO

MBUDZISO 3

- 3.1 Talelani tshifanyiso tshi tevhelaho ni dovhe ni vhale mafhungo nga vhuronwane uri ni do kona u dzhenisa maipfi e na newa afho zwickhalani. Ni shumise mutevhe wa maipfi e na newa. Nwalani nomboro ya mbudziso na ipfi lo teaho fhedzi.



zwi; funza; tshoko; thuso; na; phasa; mudededzi; tanganya;
takala; bodo; vha; ethe; ngauri; yawe; o

(3.1.1) ... vha khou (3.1.2) ... Tshililo Maths (3.1.3) ... u a mu balela. Vho mu fha (3.1.4) ... uri a niwale kha (3.1.5) ... Thaidzo (3.1.6) ... ndi ya u (3.1.7) ... Tshililo (3.1.8) ... pfesesa zwe mudededzi (3.1.9) ... mu funza. Zwino u vho kona u shuma Maths e (3.1.10) ... Kilasini vhañwe vha toda (3.1.11) ... khae. Izwi (3.1.12) ... sumba uri u do (3.1.13) ... Maths mafheloni a niwaha. Mudededzi vho (3.1.14) ... vha tshi vhona Masindi a tshi khou kona Maths (3.1.15) ... u funza vhañwe.

(15)

3.2 Vhalani luñwalo ulu uri ni do kona u fhindula mbudziso dzi lu tevhelaho:

43A Golden Street

Johannesburg

2001

10 Khubvumedzi 2012

Khotsi anga

Ndi dakalo u vha ñwalela luñwalo ulu. Ndi tama u vha ñivhadza uri ngeno tshikoloni zwi khou tshimbila zwavhudi. Tero dzothe ndo dzi phasa zavhudi.

Nga holodei ine ya khou ña ndi do vhuya na thama yanga Vusi. Ha hawe ndi Siyabuswa. Ri dzhena rothe UJ nahone ri khou fhedza rothe.

Ndi na fulufhelo uri vha do takalela u ri vhona. Vha so ngo ñidina nga u posa tshelede ya u ña ngeo. Ila ye vha rumela i kha ñi vha hone.

Vusi u khou tama u vha ñivha sa musu na ñne ndo no ya ha hawe. Ri do vha vhona nga Lavhutani.

Ndi ñne

Ñwana wavho

- 3.2.1 Luñwalo ulu ndi lwa lushaka-de? (1)
- 3.2.2 Ho khakhea mini kha zwi tevhelaho?
 - (a) Diresi (2)
 - (b) Magumo (2)
- 3.2.3 Topolani maipfi MAVHILI a songo peletwaho zwavhudi ni a khakhulule no a shumisa mafhungoni. (4)
- 3.2.4 Topolani ñidadzisi ña tshifhinga mafhungoni e na vhala. (1)
- 3.2.5 Topolani ñisumbavhune kha phara ya vhuña ni dovhe ni ñi shumise fhungoni ñipfalaho. (2)
- 3.2.6 Ndi zwifhio zwi no sumbedza uri muñwali wa luñwalo ulu ha tambisi tshelede? (2)
- 3.2.7 Ñwalani ñibulazwithihi ña ipfi ña talelwaho. (1)

3.3 Talelani tshifanyiso tshi re afho fhasi ni kone u fhindula mbudziso.

Masindi na Shonisani vha khou dilugisela u ya phathini.



- 3.3.1 Vhathu vhane vha khou amba ndi vha mbeu-de? (1)
- 3.3.2 Topolani madzina a vathannga vho bulwaho afha. (2)
- 3.3.3 Nwalani lifhambanyi la ipfi **muthannga** li fhungoni le na tou disikela. (2)
- 3.3.4 Nwalani fhungo lo sendamiswa ho li kha tshifhinga tsho fhiraho. (2)
- 3.3.5 Hu na maipfi mavhili a songo nwaliwaho nga ndila yone. A nangeneni ni a khakhulule. (2)
- 3.3.6 Topolani litanganyi lo shumiswa ho mafhungoni aya ni vhumbe fhungo li pfalaho ngalo. (2)
- 3.3.7 Isani fhungo ili kha thenda:
A thi todi u tahela u vhona muimbi Zabi. (2)
- 3.3.8 Topolani litaluli ni li shumise fhungoni le na tou disikela. (2)

3.4

MAKETE WA DZHIAWOLALA

2 kg
maapula
R3,50



10 kg
maswiri
R6,50



Zwiinge
zwiraru
R6,00



VHA WANA BOGISI LA MABEREGISI NGA FHEDZI!

Arali vha renga nga R50,00

Ri wanala 20 Forbes Street, Ngovhela. Arali vha tshi khou xe la vha kwame Mpfariseni kha 083 221 2237.

- 3.4.1 Ndi mini tshine tsha khou kungedzelwa afha? (1)
- 3.4.2 Bulani mishumo ya fonto dzi tevhelaho:
- (a) Khulwane (2)
- (b) Thukhu (2)
- 3.4.3 Topolani ipfi li songo nwalwaho nga ndila yone, ni li khakhulule li fhungoni le na tou disikela. (2)
- 3.4.4 Nangani lifurase la luambo lwa u fhuredzela lo shumiswaho mafhungoni aya. (2)
- 3.4.5 Vhane vha bindu vha nga kwamiwa hani? (2)
- 3.4.6 Isani fhungo li tevhelaho kha khanedza:
- Vha wana bogisi la maberegisi nga fhedzi.* (2)
- 3.4.7 Arali murengi a tshi khou renga 2 kg mbili dza maapula u do badela vhugai? (2)

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 60

KHETHEKANYO YA D: LITHERETSHA/MAÑWALWA

Khethekanyo iyi i na mbudziso THANU (5). Ni tea u fhindula mbudziso MBILI fhedzi dzine na funa nahone dzine na dzi pfesesa.

MBUDZISO 4**VHIDANI LA VHA TSHILAHU – H MUTHAMARI****4.1 'ÑWANA A SI WASHU?'**

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khao.

“Inwi a hu na hune na ya, ni khou dzula henefha u swika ñwana a tshi alafhiwa a fhola.” Ndi khangala, a mbo di onesa, a ya a amba na dokotela tshiphirini. Musi vho no fhedza u amba a mbo di humela mushumoni he a fhulufhedzisa u do dovha hafhu a humela nga tsha matshelo. Mme a Mulisa vhone vha sala vhe kha thaidzo khulu musi vha tshi humbula zwauri a hu na nga iñwe ndila ndi hone vhundiandia havho ho wanala.

- 4.1.1 Bulani dzina la mme a ñwana na la uyo ñwana ane a khou ambiwa. (2)
- 4.1.2 Sumbedzani zwe uyo musadzi a ita uri a fhedze o wana uyo ñwana. (2)
- 4.1.3 Talutshedzani masiandaitwa e a bvelela kha uyo muanewa we a tswa ñwana. (2)
- 4.1.4 Talutshedzani muhumbulo muhulwane we wa tutuwedza uri mufumakadzi a vhuye a tswe ñwana. (2)
- 4.1.5 Ni a pfela vhutungu zwe muanewa uyo wa u tswa ñwana a tangana nazwo? No vha ni tshi do ita mini arali no diwana ni kha nyimele yo raloho? (2)

[10]**KANA**

4.2 'U DO WANALA MAVHIDANI'

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khao.

“Duvha la mbulungo ya Maureen lo vha Mugivhela mavhidani a Croesus he mufu a bebelwa hone. Mapholisa vhone vho vha vho da nga vhunzhi hafha mbulungoni. U da havho ho vha hu u itela tsireledzo ya vha kwameaho khathihi na u thivhela khonadzeo ya u ya phanda na ndwa.”

- 4.2.1 Bulani dzina la munna wa Maureen na dzina la dzangano la thekhisi le a vha a tshi wela khalo. (2)
- 4.2.2 Sumbedzani ndila ye Maureen a vhulaiswa ngayo. (2)
- 4.2.3 Talutshedzani nga ha masiandaitwa e a bvelela kha Anza. (2)
- 4.2.4 Talutshedzani muhumbulo muhulwane we wa itisa uri Maureen a vhulawe. (2)
- 4.2.5 Ni a pfela vhutungu Anza kha zwe a tangana nazwo? No vha ni tshi do ita mini arali no vha no diwana ni kha nyimele yo raloho? (2)

[10]

KANA

4.3 'VHA FHELELA BVUNGWI'

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khao.

Mapholisa ndi hone fhala vha tshi mbo di lusa nga nungo dzothe uri vha vule ula munango. Zwenezwi vha tshe vho lindela Vho-Funi vha tshe vho ya u dzhia mugwala, ha pfala tshigidi tshi tshi lila kavhili fhedzi ngei kamarani ha mbo di no!

- 4.3.1 Bulani madzina a avho vhe vha vha vho dikhieleda nga ngomu kamarani. (2)
- 4.3.2 Sumbedzani zwe zwa vha zwo itisa uri afho nduni hu dalelwe nga mapholisa. (2)
- 4.3.3 Talutshedzani nga ha masiandaitwa e a bvelela kha uyo mune wa ndu. (2)

- 4.3.4 Talutshedzani muhumbulo muhulwane une munwali a khou
todou u swikelela nga itshi tshibveledzwa. (2)
- 4.3.5 Ni a pfela vhutungu Vho-Khoza kha zwe vha tanagana nazwo?
No vha ni tshi do ita mini arali no diwana ni kha nyimele yo
raloho? (2)
- [10]

KANA

4.4 'ZWI TOU NGA MAFHUNGO NDI VHO-DOLLY'

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo
disendekaho khao.

“Nne ndi khou tou amba fhedzi uri ndo lora tshila tshipengo tshavho tsha
zwila ri tshi kha di aluwa tsho vuwa lwe vha vha vha tshi ita na zwa u
vhulaha vhathu sa zwenezwila zwa kale. Zwino ...” Fhungo heli
Vho-Makana a vho ngo tsha kona u li khunyeledza nge vha vho do poswa
nga bodelo la biya tshifhatuwoni zwa vha sia vha tshi ela milambwana ya
malofha muvhili wothe.

- 4.4.1 Bulani dzina la uyo we mafhungo a vha o livhiswa khae, nahone
vhushaka havho ho vha vhu vhufhio? (2)
- 4.4.2 Sumbedzani zwe zwa ita uri Vho-Dolly vha vho humbula u ita
zwa thalano. (2)
- 4.4.3 Talutshedzani nga ha masiandaitwa e a bvelela kha munna wa
Vho-Dolly. (2)
- 4.4.4 Talutshedzani muhumbulo muhulwane wa nganeapfufhi iyi. (2)
- 4.4.5 Ni a pfela vhutungu Vho-Tshobe kha zwe zwa vha bvelela? No
vha ni tshi do ita mini arali no diwana kha nyimele yo raloho? (2)
- [10]

KANA

4.5 'VHA DO TOU ZWI MINI?'

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni kone u fhindula mbudziso:

“Mme awe a thi tsha dzula navho, ndi kale vho tuwa. Musi vha tshi tuwa, hoyu Alice ndi ene e ethe kha vhana vhothe we a si tende u tuwa navho. Naho e riwana we nda vha vhinganae, nne ndo sokou zwi pfesesa uri ndi di fanela u sokou mu dzhenisa tshikolo na u mu tonda sa riwananga u fhirisa u mu pandela,” ndi Vho-Daswa vha tshi vho vhone uri vha khoulisola nga u fhindula mbudziso ye vha vhudziswa vha tshi amba na zwe vha si vhudziswe.

- 4.5.1 Vho-Daswa vha khoulisola amba na nnyi, nahone vhe ngafhi? (2)
- 4.5.2 Afho he Vho-Daswa vha vha vho ya hone vho vha vho ya u ita mini? (2)
- 4.5.3 Talutshedzani uri Sedzheni Mmbengwa o wana hani vhuṭanzi ha vhukuma. (2)
- 4.5.4 Inwi ni vhona zwe mme a Alice vha ita vha tshi tuwa vha mu sia afha mudini zwi zwavhudi? Tikedzani. (2)
- 4.5.5 Arali ho vha hu inwi Alice thaidzo iyi ya u tambudzwa lwa vhudzekani no vha ni tshi do i tandulula hani? (2)

[10]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA D: 20
MARAGAGUTE: 120